

“ЭЛЕКТР МАШИНАЛАРИ” ФАНИНИ ЎҚИТИШДА ЯНГИ ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИНГ ЎРНИ

¹Пирматов Н.Б., ²Сеитимбетов Р.Ж.

¹Ислом каримов номидаги Тошкент давлат техника университети,
²Тошкент Бердақ номидаги Қорақалпоқ давлат университети, Нукус
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7022438>

Аннотация: Ушбу тезисда янги педагогик технологияларнинг “Электр машиналари” фанини ўтишдаги ўрни тўғрисида маълумот берилган. Маълумки янги педагогик технология таълим мазмунини шакллантирувчи, таълим тамойилларига асосланган бўлиб, у талаба шахсини тарбиялашга, унда маҳоратни ҳосил қилишга йўналтирилгандир. Таълим жараёнининг фаолияти, педагог ва талабаларнинг ҳамкорликдаги муайян мавзу, фан асосларига доир назарий ва амалий билимларни чуқур ўзлаштириш имконини берувчи жараённинг умумий моҳияти хисобланади.

Калит сўзлар: таълим жараёни, назарий ва амалий билимлар, педагогик технология, ўқув жараёни.

Сўнгги йилларда «педагогик технология», «таълим технологияси» каби атамалар тобора кўп учраб бормоқда.

Бугунги кунда ахборотлар оқимининг тезлик билан ҳаётимизга кириб келиши ҳар бир соҳага технологик жиҳатдан ёндошишга мажбур этмоқда. Шу жумладан таълим жараёни ҳам педагогик технология асосида ташкиллаштириш долзарб бўлиб қолмоқда.

Янги педагогик технология таълим мазмунини шакллантирувчи, таълим тамойилларига асосланган бўлиб, у талаба шахсини тарбиялашга, унда маҳоратни ҳосил қилишга йўналтирилгандир. Таълим жараёнининг фаолияти, педагог ва талабаларнинг ҳамкорликдаги муайян мавзу, фан асосларига доир назарий ва амалий билимларни чуқур ўзлаштириш имконини берувчи жараённинг умумий моҳиятидир.

Бизга маълумки анъанавий таълим технологияси–муайян муддатга мўлжалланган, таълим жараёнини кўпроқ ўқитувчи шахсига қаратилган бўлиб, ўқитишнинг анъанавий шакли, метод ва таълим воситаларининг мажмуидан фойдаланиб таълим-тарбия мақсадига эришишдир.

Янги педагогик технологияси-муайян муддатга мўлжалланган, таълим жараёни марказида турувчи шахси бўлиб, ўқитишнинг замонавий шакли, фаол ўқитиш методлари ва замонавий дидактик воситаларнинг мажмуини таълим-тарбия ишидан кўзланган мақсад ва кафолатланган натижага эришишга йўналтиришдир.

Маълумки, университет ва институтларда ўқув жараёнининг шакллари кўра маъруза, амалий, семинар, лаборатория машғулоти,

амалиёт, курс ишлари, малакавий битирув иши, магистрлик диссертацияси, мустақил таълим каби турларга ажратилади.

Бунда маъруза у ёки бу масалани тўғри мантиқий изчилликда изоҳлаб бериш фаолиятини билдирса, амалий машғулот дарслари эса маърузада баён этилган назарий қоидаларни мустаҳкамлаш, фан бўйича билимларни кенгайтириш ва чуқурлаштириш, талабаларнинг билиш қобилиятларини ўстириш, олган билимларини амалиётда қўллаш олиш малака ва кўникмаларини шакллантиради. Айниқса, бу жараён энергетика фанлари бўйича амалий машғулот дарсларини янги педагогик технологиялар асосида ташкил қилишни талаб этади. “Электр машиналари” фанидан дарс беришда янги педагогик технологиялардан фойдаланиш таълим самарадорлигини оширибгина қолмай, талабаларнинг бу фанларга бўлган қизиқишларини янада орттириб, фаоллаштирувчи ва жадаллаштирувчи фаолиятни ташкил этади.

Талабаларга «Электр машиналари» фанини ўтишда Кластр методидан фойдаланамиз. Бу метод билан дарс ўтиш қуйидагича амалга оширилади:

- талабаларга маълум бир мавзу бўйича нимани ўйлаган бўлсангиз шуни қоғозга ёзинг дейилади. Фикрингизнинг тўғрилиги ёки сифати тўғрисида ўйлаб ўтирмай, уларни шунчаки ёзиб боринг;

- ёзувнинг орфографияси, пунктуацияси ёки бошқа жиҳатларига эътибор берманг;

- белгиланган вақт ниҳоясига етмагунча, ёзишдан тўхтаманг. Агар маълум муддатда бирор-бир ғояни ўйлаб олмасангиз, у ҳолда қоғозга бирор бир нарсанинг расмини, тасвир ёки шакллар чиза бошланг. Бу ҳаракатни янги ғоя туғилгунга қадар давом эттиринг;

- муайян тушунча доирасида имкон қадар кўпроқ янги ғояларни илгари суриб, мазкур ғоялар ўртасидаги ўзаро алоқадорлик ва боғлиқликни кўрсатишга ҳаракат қилинг.

Сўнгра ғоялар таҳлил этилиб талабалар баҳоланади. Бу методдан якка тартибда ёки гуруҳ асосида ташкил этиладиган машғулотлар жараёнида фойдаланиш мумкин.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. “Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 24 йиллигига бағиш-ланган тантанали маросимдаги маъруза 2016 йил 7 декабрь. – Т.: “Ўзбекистон” НМИУ, 2016. – 48 б.

2. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. – Т.: “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 488 б.

3. I.Siddikov, A.B.Abubakirov, R.Seytimbetov, Sh.Kuatova, Yu.Lezhnina. Analysis of current conversion primary sensors dynamic characteristics of a reactive power source with renewable energy sources into secondary voltage // Part 1. E3S Web of Conferences 281, 09028. CATPID-2021. Publication Year: 2021. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202128109028>.
4. I.Siddikov, Kh.Sattarov, A.B.Abubakirov, M.Anarbaev, I.Khonturaev, M.Maxsudov. «Research of transforming circuits of electromagnets sensor with distributed parameters» // 10 th International Symposium on intelgent Manufacturing and Service Systems. 9-11 September 2019. Sakarya. Turkey. с.831-837.
5. Голиш Л.В. «Замонавий таълим технологиялари: мазмун, лойиҳалаштириш ва амалга ошириш» Экспресс қўлланма. -Т.: ТАСИС, 2001 й. -59 бет.
6. Йўлдошев Ж.Г. «Янги педагогик технологиялар» (йўналишлари, муам - молари, ечимлари) – «Бошл. таълим», 1999 й. № 6, 2-5 бетлар.
7. Фарберман Б.Л. «Илғор педагогик технологиялар».- Т.: «ФАН», 2000 й.
8. Абдуллаева К. «Янги педагогик технологиялар» - «Бошл. Таълим» журнали, № 4, 1999 й. 8-9 бетлар.